

חמישים אלף לירות זהב – סיפורו של הפלי"מניק יחזקאל מעוז (ורטנברג)

שנת 1946, כחניך בקורס חובלים מס' 2 [של הפלי"ם], אני מוצא עצמי יושב במאסר ברפיח, גם אני כמו חברי נאסרתי ביגור "בשבת השחורה".

לאחר שישה שבועות במאסר החלטתי להטיב את תנאי, העמדותי פני עולה חדש הדובר רק גרמנית, ובכך שכנעתי את קציני הבולשת הבריטית שאני האיש הלא נכון במקום הלא נכון! לאור זאת הם החליטו לשחררני. את שחרורי התכוונתי לחגוג בקיבוץ גברעם, בו הייתי חבר, ולהינשא לבחירת לבי שחיכתה לי.

לא חלפו שלושה ימים ולפתע הגיע אופנוע ועליו רכוב שליח ובידו הודעה בזו הלשון: "עליך להתייצב בחיפה במוסד לעליה ב' לפגישה עם דוד נמרי".

הוטלה עלי משימה רבת אחריות – הברחת זהב שיהוו תשלום לשחרור אוניית מעפילים המיועדת להעברת מעפילים לארץ.

מטילי הזהב היו צריכים להיות מועברים בחשאיות לסוחר אוניות יוני באמצעות איש קשר שלנו בפיראוס.

הוחלט שאעשה זאת בהפלגה על האוניה "עתיד" שאת צוותה ואת מיבנה הכרתי מניסיוני כמלח כשעברתי על אונייה זו [במסגרת אימוני הים של אנשי הפלי"ם]. פניתי, כנהוג אז, למשרדי ה-CID בכדי לקבל אישור הפלגה. בזכות מזל ותמימותו של פקיד שהחליף את הממונה ב-CID זכיתי בנקל ובמפתיע באישור המיחול.

על פי ההוראה, המשימה הייתה להפליג מחיפה לנמל תל אביב ושם הייתי אמור לקבל בחשאי את מטבעות הזהב. ואכן הפלגנו כמתוכנן. האוניה עגנה בנמל הפתוח ובאישון הלילה הגיעה אל האנייה סירת מנוע שעליה שליח שהביא לי את המטבעות.

המטבעות היו מוסתרים בגרביים מקופלות שהוכנסו לתוך פח ברזל המכיל בדרך כלל דלק. בפח היו לא פחות ולא יותר מ-50 אלף לירות זהב.

איש באונייה לא ידע על קיום הזהב למעט קצין מכונות שעמו הייתי מיוודד והוא אף עזר לי לקבל את הזהב ולהצפינו. הלחמנו את הפח עם המטבעות בחדר המכונות מתחת למשאבות המים בחסות הלילה. עם בוקר הפליגה האוניה שיעודה היה לפרוק מטען לאלכסנדריה וטריפולי.

באלכסנדריה החסרתי פעימה משנחשדה האוניה בהברחת חשיש. חשד זה התעורר לאור העובדה שלילה קודם נצפתה סירה מתקרבת לאונייה (הייתה זו הסירה אשר מסרה לי את הזהב) עכשיו נערך על האונייה חיפוש קפדני שלא העלה דבר.

היעד בו הייתי צריך למסור את המטבעות היה פיראוס. בזמן עגינת האונייה "עתיד" ולאחר פריקת המטען, היה אמור להגיע שליח ולקבל את הזהב ולהביאו ליעדו. השעות נקפו, גמרו לפרוק את המטען ואיש לא הגיע לקבל את הכסף.

רב החובל רצה להפליג ליעדו הבא ולעזוב את פיראוס. על פי סיכום שנערך עמו בארץ אני הייתי זה שצריך לאשר לו אם להפליג או להמתין.

לתדהמתו ביקשתי את רשותו לרדת לחוף. התכוונתי לברר מדוע לא הגיע איש הקשר שהיה מיועד לקבל את הזהב. בירידה מן האונייה נכחתי כי היציאה מהנמל כרוכה בחיפושים. דבר שהעמיד את השאלה כיצד יהיה ניתן להבריח את הזהב מחוץ לנמל. כשיצאתי מהנמל היה בדעתי להגיע לכתובת של אנשי הקשר שקיבלתי בארץ. הגעתי לדירה בה היו האנשים שלנו ומהם נודע לי שהאדם שנשלח לקבל את הזהב נאסר ע"י השלטונות.

הבנתי כי הקשה מכל עוד לפני, ועלי יהיה להבריח ולחלץ את הזהב מהאונייה ומהנמל ולהביאו ליעדו.

חזרתי לאונייה והפצרתי ברב החובל לאפשר לי ולעוד מספר מלחים לרדת לחוף. אספתי את המלחים שהכרתי מקודם וסמכתי עליהם. תוך כדי תדרוך והסבר הראתי להם במה מדובר כאשר אני חושף בפניהם את המסתור ועושה להם "הכרות" עם הזהב. תדהמתם הייתה עצומה!

לאחר שיחה שבה הסברתי את מטרת ההברחה, הסכימו כל ארבעת האנשים לשתף איתי פעולה, להסתכן ולהוציא את הזהב מהנמל. חילקנו את הזהב בינינו, והצמדנו אותו לגופנו במקומות ה"אסטרטגיים".

הזמנתי סירה להביא אותנו לרציף של הנמל. בהגיענו למחסום היציאה התחזנו לחבורת שיכורים, תוך שירה והשתוללות מעמידים פני שוטים שטופי שיכר התקרבנו למחסום בו עמדו הפקחים והביטו בנו בהשתוממות. "הצגה" זו הייתה ה"הצגה הטובה בעיר" ובתוספת שטר של 100 דולר שדחפתי לידו של הפקח הראשי נפתחו השערים והיינו בחוץ. מונית ובה אנשינו, חיכתה לנו בפתח הנמל. נסענו לכתובת שם מסרנו את הזהב ליעדו. בהרמת כוסית בדירה ברחוב צדדי בפיראוס הושלמה המשימה. החגיגה האמיתית לא תמה, כשחזרנו לאונייה קיבל אותנו רב החובל בצעקות והנפת אגרופים, הוא זעף וחש מרומה. הוא האשים אותנו שסיכנו את הקריירה הימית שלו בכך שלדידו נעשתה כאן הברחה של חומרי נפץ.

תמה משימה זו. הוטל עלי לחזור לארץ בתפקיד מלווה ימי עם אוניית המעפילים "חיים ארלוזורוב" הלא היא הספינה "אולואה" שאת סיפוריה המרתקים אספר בסיפור אחר.